

LES 01: STOP DE SPULLEN

IDEALE MOMENT: VOOR DE PAUZE | BENODIGDHEDEN: DIGIBORD & POWERPOINT, VUILNISZAKKEN

Lesdoel

- De leerlingen zijn zich bewuster van de spullen om hen heen, en de invloed die al die spullen op henzelf en de natuur hebben en op de mensen die ze maken.
- Ze zijn zich meer bewust van hoe reclame werkt.
- De kwetsbaarheid van de natuur valt ze meer op en ze hebben handvatten gekregen om die te beschermen.

Introductie – 5 min

[slide 1 PowerPoint]

Wat hebben we toch veel spullen. Als je moet opruimen valt dat bijvoorbeeld op. Spelletjes, boeken, viltstiften, bekers, hockeysticks, knuffels en ga zo maar door! Om al die spullen te maken en te vervoeren zijn veel grondstoffen, en ook energie en water nodig. Want je spullen groeien niet aan een boom. Veel ervan komt uit fabrieken, waar mensen werken. Die vervuilen de lucht – dat kan je op je tien vingers natellen: die zwarte rook uit die schoorstenen, smerig!

Maar ook bijna alle spullen zitten zelf in een verpakking. Je ziet de gekste dingen. Een koek per stuk ingepakt, of plastic mapjes, per drie verpakt, in een ánder plastic mapje. En ook veel speelgoed is verpakt of in een doosje met allemaal kleine plastic zakjes.

Vraag

[slide 2 PowerPoint]

Leerlingen activeren, quizvraag: Raad eens hoe lang het duurt voordat de volgende dingen vergaan. Bijvoorbeeld op straat of op de vuilnisbelt:

Karton | Bananenschil | Kauwgom | Plastic zak | Glazen fles | Aluminium blikje

Antwoord

[slide 3 PowerPoint]

Karton: een halfjaar. Bananenschil: 1 jaar. Kauwgom: 20 jaar. Plastic zak: verbreekt, maar vergaat niet. Glazen fles: vergaat niet. Aluminium blikje: vergaat niet.

DEEL 1: VERDIEPING SPULLEN & RECLAME – 5 min

[slide 4 PowerPoint]

Om ervoor te zorgen dat we steeds meer nieuwe spullen kopen, vragen merken en winkels zoveel mogelijk aandacht. Ze maken reclame. Zodat de winkels de spullen kunnen blijven verkopen en de merken ze kunnen blijven maken.

» Veel reclames proberen ervoor te zorgen dat jij iets wilt hebben, zodat je er bijvoorbeeld bij je ouder(s) om gaat vragen. Als ze dat heel vaak doen, is dat niet zo goed voor de aarde. Slim hè, van de merken? Zo gebruiken ze jou een beetje om hun spullen te verkopen.

» Merken zorgen dat hun spullen zo geweldig mogelijk klinken. Ze beloven allerlei dingen die ze helemaal niet kunnen. Bijvoorbeeld dat hun product je populair gaat maken. Of rijk. Of mooi. Dat kan vaak helemaal niet. Maar ze willen dat je het gelooft, zodat je het koopt.

» Reclames zijn bovendien overal. Op YouTube, op tv, op straat, op TikTok, in tijdschriften, op T-shirts, op Instagram (ook al is het soms vermomd als een tip van een *influencer*), op petjes, op rugtassen. Je kunt het zo gek niet bedenken of er staat een advertentie of merk op. Onderzoekers schatten in dat we elke dag wel honderden of zelfs duizenden reclames zien. Dan is het niet zo raar

dat we gaan denken dat we al die dingen nodig hebben. We hebben het zo vaak gehoord, dan zal het wel waar zijn! (Voor de zekerheid: dat is dus niet zo.)

» Veel winkels geven gratis dingen weg als je er iets koopt. Bijvoorbeeld voetbalplaatjes, oranje WK-beestjes of kleine huisjes. Ze hopen dat jij die gaat sparen, zodat jullie daar dan wel moeten winkelen. Maar is de lol er vaak niet best snel af? En dan blijven jullie er thuis allemaal mee zitten... Lichtgevende plastic armbandjes? Speelgoedbeestjes waar je voor moet zorgen? Al die spullen moeten straks weer bij het vuilnis. Je hoeft helemaal niet met hypes mee te doen of de nieuwste gadgets te hebben, ze zijn echt bedacht om je meer te laten kopen. Jij bent juist cool zonder. Want dat is het allerstoerst: nee zeggen tegen een vieze wereld.

VRAGEN OM TE BESPREKEN

- Koop jij, of kopen jullie thuis, veel spullen? Wat vind je daarvan?
- Van welke producten wil jij dat je ouders ze kopen, omdat je er bijvoorbeeld dingen bij krijgt? (voorbeelden voor docent: wuppies, speeltjes in ontbijtgranen) Wat vind je daarvan?

Opdrachten – 10 min

[slide 5 PowerPoint]

>> Herken het logo / blad

Van welke vijf merken die je hier ziet, herken jij het logo? En van welke vier bomen kun je de bladeren herkennen?

Is het niet vreemd dat de logo's veel gemakkelijker te raden zijn dan de bladeren? Bomen zijn toch veel belangrijker voor ons dan grote bedrijven? Dat is zeker waar. Maar bomen en de natuur maken geen reclame voor zichzelf. En dus moeten wij aandacht voor ze vragen en ze helpen beschermen. Zelf kunnen ze het niet.

Antwoord

[slide 6 PowerPoint]

*Nike / Google / TikTok / Apple / McDonalds
Monstera / Klimmende winde / Eik / Bananenblad*

>> Spot de spullen!

» Raad eens hoeveel spullen je nu, op dit moment, in de klas om je heen ziet. En tel ze eens? Zijn het er meer of minder dan je dacht?

» Hoeveel van al die spullen gebruiken jullie nou eigenlijk echt? Gebruik het Handen-hoofd-hart principe. Deel een tafel in tweeën: Bekijk eens welke spullen jullie heel vaak – bijvoorbeeld elke dag – gebruiken en leg die op de ene helft. Leg op de andere helft de spullen die jullie eigenlijk bijna nooit gebruiken. Hebben jullie die nog wel nodig? Zo niet, wie zou ze nog wel kunnen gebruiken, en waar kunnen spullen die je niet meer gebruikt naartoe brengen?

DEEL 2: VERDIEPING SPULLEN & ZWERFAFVAL – 5 min

[slide 7 PowerPoint]

Er wordt in Nederland zo'n 50 miljoen kilo afval per jaar op straat, in de struiken of in de sloot gegooid. 50 miljoen! Al dat rondslingerende afval dat niet in de vuilnisbak belandt, noemen we zwerfafval. En dat is geen goed nieuws:

» Dieren eten het op. Want ze zien het verschil niet altijd tussen afval en voedsel. Ze kunnen erin stikken. Of ze krijgen allerlei troep in hun maag. Dan kan er geen eten meer bij. Ze kunnen er ziek van worden en zelfs dood aan gaan.

» Afval dat op de grond ligt kan ook wegwaaien. Je ziet vast weleens van die plastic zakjes in bomen hangen. Die worden alle kanten op geblazen. Bijvoorbeeld in de sloot, in de rivier en uiteindelijk in de zee. Daar kunnen vissen of vogels erin verstrikt raken. Bijvoorbeeld omdat ze een plastic netje van blikjes om hun pootjes krijgen. Dan kunnen ze niet meer zwemmen en zinken ze.

» Gooi dus nooit, maar dan ook nooit afval op straat. Zeg er wat van als anderen dat wel doen. Dat kan prima: het is ook jouw wereld. En het kan heel aardig natuurlijk. Je kan bijvoorbeeld vragen of ze weten dat dieren erin stikken, of dat het uiteindelijk in de zee komt en waterdieren dan verstrikt raken. Dat willen ze vast ook niet.

Opdracht – 10 minuten voor de pauze

[slide 8 PowerPoint]

>> Raap met de klas het plastic op

Jullie gooien niks op de grond, toch? Geen blikjes, plastic, chipszakken, snoepverpakkingen, dat soort – neeeee, joh! Anderen doen dat misschien nog wel. Ruim met de klas de buurt eens op, bijvoorbeeld straks in de pauze. Met zakken voor papier, plastic en restafval in de aanslag hebben jullie dat supersnel gefikst. En waarom niet eens in de week? Of als *challenge* met een andere klas? De klas die het meest verzameld heeft wint de Zero Waste trofee (dat is gewoon Engels voor 'nul afval') en hoeft het schoolplein niet te vegen, of zoiets.

VRAGEN OM TE BESPREKEN

- Vraag leerlingen na het opruimen wat hen opviel. Lag er veel afval? Of viel het mee? En wat vonden ze het meest? En wat was het gekste dat ze hebben gevonden?

Lesafsluiting – 5 min

[slide 9 PowerPoint]

Bijvoorbeeld:

- Waarom is het maken van veel spullen niet zo goed voor de aarde?
- Welke reclames zie je vaak voorbij komen?
- Hoe kun je reclame maken voor de natuur?
- Wat kunnen we doen met de spullen die we over hebben?
- Wat vond je van deze les?
- Zou nog een les uit deze serie willen doen?

Suggesties

[Als je nog meer tijd hebt / voor kinderen die meer willen doen:](#)

GESPREK

Het is ook leuk om samen met kinderen iets langer te praten over of je veel spullen moet kopen om cool te zijn en erbij te horen, en of je je veel aan moet trekken van reclames. Dit kan een mooi gesprek worden!

SOCIAL MEDIA

Maak een coole of grappige foto van de tafel met spullen die jullie eigenlijk niet gebruiken of van het plastic dat jullie hebben geraapt of iets anders duurzaam dat jullie op school doen. Post hem op social media en tag een organisatie die erbij past, zoals een kringloopwinkel, de @plasticsoupfoundation, @greenpeacenl, @plasticwhale of @wnfnederland (en #ditiseengoedgidsje, dan delen wij het ook!).

MINDMAP

Ook kun je 'het netwerk openen' door de kinderen in groepjes een *mindmap* te laten maken over spullen, reclame, vervuiling of zwerfafval. Dat kan natuurlijk met woorden en zinnen maar ook met

LESBRIEF bij *Dit is een goed gidsje – voor een betere wereld*

tekeningetjes. Gebruik een stuk karton, oud papier of een deksel van de doos van het printpapier als basis. De resultaten kunnen in de school worden opgehangen!

In deze serie zijn ook verkrijgbaar:

02 SCHONE SCHOOL

03 EET SMAKELIJK

04 ZELF WETEN WIE JE BENT

05 OP ONTDEKKINGSREIS OM JE HEEN

06 EERLIJK IS LEUKER

Deze lessen zijn gebaseerd op het boek:

